

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen talousarvion toteumavertailu 2023

1.1.1 Peruskoulutus ja opetustoimen hallinto

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Sivistystoimen hallinnon kehittäminen	<p>Työnkuvien selkeyttäminen edelleen</p> <p>Sivistysjohtajan työnkuvan määrittäminen</p> <p>Sivistystoimen johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään joka toinen kuukausi</p>	<p>Tehtäviä selkeytettiin mm. koulukuljetusten osalta. Tarvetta edelleen on.</p> <p>Rehtorin työnkuva määrittämättä, työkuorma ei mahdu työpäiviin.</p> <p>Sivistys- ja hyvinvointijohtajan työnkuva on määritetty osana TVA-prosessia. Työmäärä ei meinaa mahtua työtunteihin.</p> <p>Sivistystoimen johtoryhmä ei kokoontunut aivan näin säännöllisesti. Syynä henkilöstövaihdokset ja niiden aiheuttama työkuorma.</p>
<p>Perusopetuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen</p> <p>Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetään vuosittain.</p> <p>Rehtori HY+:n Hallintaa ja Hyvinvointia valmennuksessa</p> <p>--Huomaa Hyvä- koulutus</p> <p>-MOK: hyvinvointi</p> <p>-Tunnetaitotunnit</p> <p>-Friends, Lions Quest, Huomaa Hyvä</p>	<p>Kehityskeskustelut 2023 osalta pidetty vuoden 2024 tammi-helmikuussa.</p> <p>Koulutus toteutui. Henkilöstön kuormitusta pyritti vähentämään kokouskäytäntöjen ja koulun rakenteiden tiivistämisellä ja perustehtävään keskittymällä ja ylimääräisiä töitä lisäävien esim. kyselyjen karsimisella. Huomaa hyvä toteutumatta</p> <p>MOK hyvinvointiteema toteutui hyvin.</p> <p>Tunnetaitotunnit toteutetaan edelleen joka luokka-asteella</p> <p>Koulunuoristyöntekijä pitää Friends tunteja</p>
Kunta järjestää laadukasta, opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokille	Yleisopetus tapahtuu enintään 25 oppilaan ryhmissä. Lisäksi pienryhmäopetusta ja laaja-alaista erityisopetusta molemmissa yksiköissä.	Suurimmat yksittäiset ryhmät olleet 6.lk 27 oppilaan ryhmiä. LV 24-25 jaetaan pysyvästi A j B luokiksi. Pienryhmäopetus jatkuu ja palvelee

1–9 (yleis- ja erityisopetus).		<p>myös osittain yleisopetuksen tuen tarpeisia oppilaita.</p> <p>Tukitoimien suuntautuessa tuen vahvemmille tasoille jää osa tehostetun ja yleisen tuen oppilaiden suunnitellusta tuesta toteutumatta.</p>
Oppilashuoltopalvelut Vastuu siirtyy FSHKY:ltä uudelle HYVINVOINTIALUEELLE (kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja koulukuraattori) toteutetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.	Oppilashuollon palveluiden siirtymistä hyvinvointialueelle seurataan tarkasti, palvelun laatua arvioidaan, kiusaamiskysely, terveystarkastus	<p>Opiskeluhuollon osalta palautetta Oma Hämeeseen on annettu erityisesti riittämättömien koulupsykologiresurssien ja jatkuvan työntekijän vaihtuvuuden osalta.</p> <p>Kiusaamiskyselyt on laadittu.</p>
Yhteistyö sivistystoimen, sosiaalitoimen ja lasten ja nuorten psykiatrisen kesken poliklinikan rakentuu edelleen laadukkaammaksi	Koulu on aktiivisessa yhteistyössä edellä mainittujen kanssa	Sivistystoimen sisäinen yhteistyö on kehittynyt mm. koulunuorisotyön ja yhteisten tapaamisten myötä. Yhteistyössä Oma Hämeen kanssa on parannettavaa.
Seudullinen yhteistyö	Osallistutaan edelleen seudulliseen opetussuunnitelmatyön kehittämissuunnitelmaan	Rehtori ollut säännöllisesti mukana OPS-työryhmän kokouksissa, seutukunnallinen yhteistyö muutenkin tärkeää; pienen kunnan rehtorin työn kannalta tärkeä verkosto. Rehtoreiden säännöllisiä kokouksia voisi jatkaa aktiivisemmin.
Perusopetuksen henkilöstön koulutus	<p>Yhteinen suunnittelu ja koulutuspäivä, osallistuminen ammatilliseen täydennyskoulutukseen kk-ohjaajille ja opettajille</p> <p>Rehtori valmennuksessa Hallintaa ja Hyvinvointia</p> <p>Huomaa Hyvä- koulutus</p>	<p>Suunnittelupäivä syyslukukauden alussa sisältää paljon asiaa. Kaksi päivää tarpeen.</p> <p>2 opettajaa käynyt Nepsy-koulutuksessa.</p> <p>2 kk-ohjaajaa käynyt JHL:n järjestämässä Nepsy-koulutuksessa.</p> <p>½ VESO kunnantalolla ulkopuolinen työyhteisökouluttaja.</p> <p>Muita yksittäisiä webinaareja opettajille tai ohjaajille.</p> <p>Koulutustarvetta on. Innokkuus jakaantuu epätasaisesti. Olisi syytä laatia rakennetta henkilöstön jatkokoulutautumiselle.</p> <p>Rehtorin koulutus toteutui.</p> <p>Huomaa hyvä koulutusta ei ehditty toteuttaa.</p>

Yhteistyö nuorisotoimen ja perusopetuksen kesken rakentuu laadukkaammaksi	Yhteiset konkreettiset teot	Koulunuorisotyö kehittynyt, koulunuoristyöntekijä koululla aktiivinen. Nuorisotyöntekijä tekee nuorisotyötä koululla kolmena päivänä viikossa ja noin 30 % hänen täydestä työajastaan on suunnattu koulunuorisotyöhön.
Yhteistyö Ankkuritiimin ja opetustoimen kesken pysyy aktiivisena	Koulu jatkaa yhteistyötä Forssassa toimivan Ankkuri-tiimin kanssa	Osallistuttu yhteistapaamiseen ja kontaktoitu ja konsultoitu yksittäisissä tilanteissa.

1.1.2 Kansalaisopisto ja muut koulutuspalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Jokiläänin kansalaisopisto järjestää laadukasta ja monipuolista opetusta Ypäjällä.	Ypäjän kunnan edustajat osallistuvat ohjausryhmän tapaamisiin. Jokiläänin kansalaisopiston opiskelijamäärät kasvavat <ul style="list-style-type: none"> - Ypäjäläisten osallistujien määrä kansalaisopiston toiminnassa kasvaa (v. 2022: 488 osallistujaa) - Toteutuneiden kurssien ja tuntien määrä kasvaa (2022 kurssit 52/62; tunnit 1037/1181) 	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja on osallistunut kumpaankin vuonna 2023 pidettyyn ohjausryhmän tapaamiseen. Muut edustajat eivät aina ole olleet paikalla. Ypäjällä pidettyjen kurssien osallistujamäärä kasvoi noin 60 henkilöllä (549 osallistujaa vuonna 2023) Toteutuneiden kurssien määrä laski kuudella kurssilla (46/59 kurssia vuonna 2023) ja tuntien määrä laski noin 20 tunnilla (1016,5/1099)
Musiikkiopistopalvelut hankitaan Lounais-Hämeen musiikkiopistosta (Forssa) sekä Loimaan musiikkiopistosta.	Oppilaspaikkoja on varattu kummastakin musiikkiopistosta.	Kummassakin musiikkiopistossa oli ypäjäläisiä opiskelijoita.

1.1.3 Varhaiskasvatus

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Henkilöstön kehittyminen mahdollistuu	Kehityskeskustelut kerran vuodessa. Yhteinen koulutuspäivä.	Kehityskeskustelut pidetty loppuvuodesta 2023 koko vakan henkilöstön kanssa. Yhteinen koulutuspäivä järjestettiin koko varhaiskasvatukseen pe 19.5.2023. Aiheena positiivinen

	<p>Mahdollisuus osallistua koulutuksiin mielenkiinnon mukaan. Koulutuksiin osallistujien määrän seuranta.</p>	<p>pedagogiikka ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus varhaiskasvatuksessa.</p> <p>Koulutuksiin on ollut mahdollista osallistua. Mahdollisuutta on käytetty vaihtelevalla kiinnostuksella. Esihenkilön vaihdosten vuoksi koulutusmääriä ei ole seurattu.</p>
<p>Kolmitasoinen tuki vahvistuu</p>	<p>Lasten vasut on tehty ja huoltajien kanssa keskusteltu. Vasut on tarkistettu vähintään kerran vuodessa.</p> <p>Lasten havainnointi suoritetaan kolme kertaa vuodessa.</p> <p>Kunnalla on varhaiskasvatuksen erityisopettaja (noin 40% työajasta VEO:n tehtäviä).</p> <p>Henkilökunta perehdytetään tue vaiheisiin ja asiakirjoihin.</p> <p>Henkilökunta saa ohjausta tuen käytännön toteuttamiseksi.</p>	<p>Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat on pidetty syksyllä 2022 sekä tarkistettu keväällä 2023.</p> <p>Lapsia havainnoidaan päivittäin, mutta kolmen kerran tehostettu havainnointilomakkeen täyttö ei ole toteutunut suunnitellulla tavalla.</p> <p>Varhaiskasvatuspäällikkö-erityisopettajan virkayhdistelmä osoittautui mahdottomaksi. Loppuvuodesta 2023 alkaen erityisopetuksen palvelut on ostettu ostopalveluna.</p> <p>Vasulomaketta on uudistettu. Tuen vaiheet ja kunnan käytänteet vaativat edelleen vakiinnuttamista. Henkilöstön vaihtuvuus aiheuttanut haasteita myös tämän osalta.</p> <p>Marraskuusta 2023 lähtien ostopalveluerityisopettaja on ohjannut hyvin tuen käytänteissä.</p>
<p>Varhaiskasvatuksen hallinto selkeytyy</p>	<p>Varhaiskasvatusjohtajan työnkuva erkanev sivistysjohtajan työnkuvasta.</p> <p>Varhaiskasvatuksesta vastaa varhaiskasvatuspäällikkö-varhaiskasvatuksen erityisopettaja.</p> <p>Vastaavan varhaiskasvatuksen opettajan virka poistuu ja se muutetaan varahenkilön tehtäväksi.</p>	<p>Kunnassa perustettiin varhaiskasvatuspäällikön-varhaiskasvatuksen erityisopettajan virka alkaen 2023 tammikuussa. Työnkuva osoittautui hankalaksi, joten vuoden 2023 lopussa virka muutettiin varhaiskasvatuspäällikön viraksi ja laitettiin hakuun. Tehtävä erkani sivistysjohtajan työnkuvasta, mutta etsi vielä muotoaan.</p> <p>Vastasi alkuvuodesta ja alkusyksystä. Tehtävänkuvasta tuli kuitenkin muuttua pelkäksi varhaiskasvatuspäällikön viraksi.</p> <p>Vastaavan varhaiskasvatuksen opettajan nimikemuutosta ei toteutettu vielä 2023 aikana, mutta sen muuttamissuunnitelmat aloitettiin.</p>

	Sivistystoimen hallinnossa työskentelevillä on tehtynä ajantasainen kirjallinen työnkuva.	Sivistystoimen hallinnossa työskentelevien työnkuvat kirjattiin ja päivitettiin osana TVA-prosessia. Rehtorin työnkuva määrittämättä.
Laadun arviointi kehittyi	<p>Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma arvioidaan keväisin ja uusi tehdään syksyisin</p> <p>Varhaiskasvatuksen digitaalisen laadunarviointiohjelma Valssiin tutustutaan ja se otetaan käyttöön vaiheittain.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyn teko vuosittain.</p>	<p>Toimintasuunnitelma arviointiin toimintakauden 2022-2023 osalta ja toimintakaudelle 2023-2024 laadittiin uusi suunnitelma.</p> <p>Valssiin ei ollut aikaa tutustua henkilöstövaihdosten johdosta.</p> <p>Asiakaskysely toteutettiin keväällä 2023. Vastajina oli 21 huoltajaa.</p>
Yhteistyö toteutuu	<p>Tiimisopimukset on tehty.</p> <p>Päiväkodin henkilökunnan tiimipalaverit, iltapalaverit ja opettajapalaverit ovat vakiintunut käytäntö.</p> <p>Perhepäivähoitajien kanssa pidetään iltapalaverit.</p>	<p>Tiimisopimukset on täytetty uudelleen syksyn 2023 aikana ja loppuvuodesta asiasta vielä muistutettiin.</p> <p>Tiimipalaverit toimivat 1 krt/vko ryhmittäin, Iltapalavereja ollut 2-4 krt/ toimintakauden aikana. Opettajapalaverit suunniteltu pidettävän 1krt/kk, mutta eivät aina ole toteutuneet esimerkiksi poissaolojen takia.</p> <p>Perhepäivähoitajien kanssa pidetty iltapalaveri viime vuonna 2-3 kertaa.</p>

1.1.4 Nuorisopalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Nuorisotyötä järjestetään 6-29-vuotiaille lapsille ja nuorille laadukkaasti.	<p>Haavin aukioloajat vakiintuvat noin 20 nuoreen per ilta.</p> <p>Nuorisotyötä järjestetään kaiken ikäisille nuorille.</p> <p>Kesäleirit järjestetään perusopetusikäisille.</p>	<p>Haavin aukiolot ovat vakiintuneet ja nuoria käy noin 15-25 per ilta.</p> <p>Nuorisotyötä on järjestetty säännöllisesti 6-29-vuotiaille nuorille, niin säännöllisen viikkotoiminnan kuin erilaisten retkien ja leirien muodossa.</p> <p>Järjestimme suunnitellusti kaksi kesäleiriä 6-10-vuotiaille ja 10-13-vuotiaille.</p>

	<p>Nuorisotyöntekijät osallistuvat koulutuksiin.</p> <p>Nuorisotyöntekijöillä on tehtävään soveltuva koulutus.</p> <p>Nuorisotyöntekijöiden työnkuvat päivitetään ajan tasalle.</p>	<p>Nuorisotyöntekijät osallistuivat ahkerasti lyhyempiin ajankohtaisiin koulutuksiin sekä verkostoitumispäiville.</p> <p>Molemmat nuorisotyöntekijät ovat päteviä tehtäväänsä.</p> <p>Nuorisotyöntekijöiden työnkuvat päivitettiin TVA-prosessin yhteydessä.</p> <p>Nuorisotoimessa on otettu valtakunnallinen Kuntaliiton nuorisotyönsovellus NuoDo, jolloin tilastointia kävijöistä on helpompi pitää.</p>
Vahvistetaan monialaista toimintaa ja yhteistyötä	<p>Nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto vakiinnutetaan osaksi nuorisotyötä joko kunnallisesti tai seutukunnallisesti.</p> <p>Vahvistetaan ja lisätään koulunuorisotyön tuntimäärää.</p> <p>Etsivät nuorisotyö tekee yhteistyötä työpajatoiminnan kanssa.</p>	<p>Ohjaus- ja palveluverkoston seudullisesta yhteistyöstä käytiin keskustelua. Kunnallisen ohjaus- ja palveluverkoston pystytys vakiinnutetaan vuoden 2024 aikana.</p> <p>Koulunuorisotyötä tehdään vähintään 12 tuntia viikossa ja se on vakiintunut koulumaailmaan. Sen johdosta on tuntityöntekijä nuorisotilalla 12 tuntia viikossa. Koulunuorisotyöntekijä pitää seitsemäsluokkalaisille FRIENDS-tunteja ja on osana koulun arkea.</p> <p>Etsivä nuorisotyö teki yhteistyötä vuoden lopulla erityisesti nuorten työpajan kanssa, joka aloitti loppuvuodesta toimintansa Ypäjällä.</p>
Etsivää nuorisotyötä kehitetään.	<p>Etsivät nuorisotyöntekijä osallistuu koulutuksiin.</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu seutukunnallisiin tapaamisiin.</p> <p>Etsivän nuorisotyön asiakkuudet kirjataan ParEnt-järjestelmään ja asiakkuuksien määriä seurataan.</p> <p>Etsivän nuorisotyön määrää pyritään lisäämään.</p>	<p>Etsivä nuorisotyöntekijä on osallistunut lyhyempiin ajankohtaisiin koulutuksiin työaikansa puitteissa.</p> <p>Erityisnuorisotyöntekijän on osallistunut seutukunnallisiin tapaamisiin etsivän nuorisotyöntekijän roolissa.</p> <p>Asiakkuudet on kirjattu ParEnt-järjestelmään säännöllisesti.</p> <p>Etsivän nuorisotyön määrää ei ole saatu lisättyä. Keinoja nuorten tavoittamiseksi mietitään yhdessä mm. Ohjaamon ja nuorten työpajan kanssa ja kehitetään edelleen.</p>
Erityisnuorisotyötä kehitetään	<p>Erityisnuorisotyön toimintatavat selkeytetään ja kirjataan.</p>	<p>Erityisnuorisotyöntekijän työnkuva on kirjattu TVA-prosessin yhteydessä. Tehtävänkuvaa kehitetään edelleen.</p>

<p>Nuorten osallisuutta lisätään.</p>	<p>Nuorisotoiminnasta järjestetään kyselyitä nuorille ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan heitä koskevissa asioissa.</p> <p>Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti. Nuorisovaltuuston jäsenet osallistuvat toimielimien kokouksiin.</p>	<p>Kyselyitä on järjestetty säännöllisesti joko sähköisesti tai paperisesti nuorisotilalla. Kyselyiden avulla olemme saaneet ajankohtaista informaatiota nuorten ajatuksista ja mielipiteistä.</p> <p>Nuorisovaltuusto kokoontuu vähintään 10 kertaa vuodessa, sen lisäksi he osallistuvat erilaisiin koulutuksiin (kuten Nuva ry:n aktiivipäiviin sekä Nuva ry:n järjestämään omaan personoituun koulutukseen) ja kokouksiin, sekä heillä on paikka kunnan hallintoelimissä ja he osallistuvat niihin.</p>
---------------------------------------	---	---

1.1.5 Kirjastopalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
<p>Louna-kirjastojen seutukunnallinen yhteistyö jatkuu.</p>	<p>Sivistysjohtaja osallistuu Louna-kirjaston palaveriin.</p>	<p>Sivistys- ja hyvinvointijohtaja osallistui aktiivisesti Louna-kirjaston palaveriin, joita on pidetty noin kerran kuussa.</p>
<p>Omatoimikirjaston käyttö kasvaa</p>	<p>Omatoimiaikaan asioiden kävijöiden määrä kasvaa.</p>	<p>Omatoimikirjasto avattiin maaliskuun loppupuolella vuonna 2022. Kyseisen vuoden aikana omatoimikirjastoa käytti 749 asiakasta eli noin 79 hlö/kk. Vuonna 2023 omatoimiaikana kirjastoa käytti yhteensä 1610 henkeä eli noin 134 hlö/kk. Omatoimea käyttävien asiakkaiden määrä on kasvanut.</p>
<p>Taukotilahanke toteutuu</p>	<p>Kirjasto toimii erätaukokeskustelun yhtenä järjestäjänä.</p> <p>Sivistysjohtaja osallistuu Taukotilahankkeen tapaamisiin.</p>	<p>Kirjasto organisoii kuntaan lisää Erätaukokeskustelujen vetäjiä, jotka auttoivat pitämään Erätaukokeskustelun hankkeen nimissä nuorille.</p> <p>Sivistys- ja hyvinvointijohtaja osallistui aktiivisesti Taukotila-hankkeen palaveriin, joita on pidetty noin kerran kuussa.</p>
<p>Seutukirjasto-hanke</p>	<p>Seutukirjastohankkeelle saadaan virallinen päätös.</p>	<p>Seutukirjastohankkeelle saatiin päätös. Kunnat eivät lähde seutukirjastohankkeen mukaiseen yhden hallinnon seutukirjastoon.</p>
<p>Kirjasto on monipuolinen tapahtumapaikka</p>	<p>Kirjaston järjestämät tapahtumat lisääntyvät ja kirjasto osallistuu myös muiden sivistystoimen hallinnonalan tapahtumiin.</p>	<p>Kirjastossa vieraili kaverikoira hyvinvointiviikolla toukokuussa.</p>
<p>Yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa lisätään</p>	<p>Perusopetuksen 1.-luokkalaiset saavat kirjastolta kirjat</p> <p>Varhaiskasvatus vierailee kirjastossa säännöllisesti ja osa vierailusta on ohjattua</p>	<p>Perusopetuksen 1.-luokkalaiset saivat kirjastolta kirjat.</p> <p>Varhaiskasvatus on vierailut kirjastossa (vakaryhmät, perhepäivähoito ja esiopetus). Kirjastovirkailija on ohjannut mm. kirjaston käytössä</p>

1.1.6 Kulttuuripalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Kunnan kulttuuritoimintaa suunnataan eri-ikäisille kuntalaisille.	Pertun päivät ja Ypäjän yö järjestetään ja kaiken ikäiset osallistujat huomioidaan tapahtuman suunnittelussa. Lapsille, nuorille, työikäisille ja vanhemmalle väestölle järjestetään kaikille omanlaista kulttuuritapahtumaa.	Pertun päivät ja Ypäjän yö järjestettiin. Tapahtuman esiintyjien valinnassa huomioitiin lapset, nuoret ja varttuneempi väestö. Lapsille oli osoitettu omaa ohjelmaa (seurakunta mukana). Nuoret oli huomioitu omalle alueelleen kahvilan ja mopoparkin muodossa (yhdessä Asenne ry:n kanssa) Järjestettiin <ul style="list-style-type: none"> Musiikkisirkusesitys Säilättäret, yhdessä musiikkiteatterin kanssa Tangomarkkinoiden Finaaliin linja-autokuljetus+ liput, yhdessä Kulttuuripuomin kanssa Mikko Mäkeläisen konsertti, yhdessä seudullisen EPT:n kanssa Joulunavaus, jonka ohjelmassa otettiin huomioon kaikenikäiset
Yhteistyötä seurakunnan ja järjestöjen kanssa pidetään yllä.	Kulttuuriasioissa järjestetään tapaamisia kunnassa toimivien järjestöjen sekä seurakunnan kanssa.	Seurakunta ja eläkeliitto mukana mm. Pertun päivien suunnittelussa ja toteutuksessa.
Kotiseutumuseo aukiolo kesällä vakiinnutetaan	Kotiseutumuseo on auki kesällä ainakin kolme viikkoa	Kotiseutumuseo oli auki kesällä 3 vkoa.

1.1.7 Liikuntapalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
Liikunnan edistäminen on suunnitelmallista	Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA). Vaikutusten ennakoarviointiprosessissa on kuultu kuntalaisia. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.	Kunnan hyte-ryhmässä käsitellään säännöllisesti liikuntaan ja liikunnan edistämiseen liittyviä asioita. Kunnassa ei ole otettu käyttöön ennakkovaikutusten arviointia. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ei ennättänyt valmistua vuoden 2023 aikana.
Kunnassa tarjotaan monipuolisia ja ilmaisia omaehtoisen liikkumisen	Liikunnanohjaajan järjestämä ilmainen nuorten liikuntaneuvonta vakiintuu ja tavoittaa nuoria.	Kunnassa on vakiintunut nuorten liikuntaneuvonta ja nuoret ottivat yhteyttä liikuntaneuvontaan hyvin vuonna 2023. Nuoria asiakkaita vuonna

<p>mahdollisuuksia eri ikäisille kuntalaisille.</p>	<p>Liikunnanohjaajan aikuisille järjestämä ilmainen neuvontamäärä kasvaa.</p> <p>Kunnan ilmaisia liikuntapaikkoja ja mahdollisuuksia kehitetään edelleen.</p>	<p>2023 oli 11 kpl joko liikuntaneuvonnassa tai yksilöllisessä liikunnanohjauksessa.</p> <p>Aikuiset ottivat yhteyttä liikuntaneuvontaan ja yksilölliseen liikunnanohjauspalveluun tasaisesti ympäri vuotta 2023. Palvelun käyttäjinä oli nuoria aikuisia, työikäisiä ja eläkeläisiä. Liikunnanohjaukseen tai neuvontaan osallistui 23 työikäistä ja 16 eläkeläistä..</p> <p>Pertunmäen liikuntapuistoon valmistui uusi kaukalo 2023. Kaukalo on talvella luistelu- ja jääpelikäytössä. Kesällä kaukalossa voi pelata mm. tennistä, sählyä ja korista.</p> <p>Ulkoilureittejä paranneltiin kunnan alueella.</p> <p>Kuntaan rakennettiin uusi pitkä maastopyöräilyreitti ja talastuvan reitille uusittiin pitkospuut sekä taukopaikkojen esteettömyyttä paranneltiin. Opasteita sekä näkyvyyttä reiteille ja taukopaikoille lisättiin.</p>
<p>Kunnan, seurojen ja järjestöjen yhteistyö toimii</p>	<p>Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen. (hyte-kerroin)</p> <p>Luodaan yhteinen liikuntakalenteri, josta näkee eri toimijoiden järjestämä liikunta.</p> <p>Ohjattua liikuntaa järjestään kunnan alueella laajasti eri ikäisille-</p>	<p>Liikuntaseurat ja kunnat ovat edustettuina kunnan laajennetussa hyte-ryhmässä.</p> <p>Liikuntakalenteria ei saatu luotua vuoden 2023 puolella, vaan vasta 24 alussa.</p> <p>Kunnan alueella järjestetään laajasti liikuntaa eri toimijoiden toimesta. Kunta itse järjesti lähinnä liikuntaneuvontaa ja liikunnanohjausta.</p>
<p>Erytisliikunnan tarjonta turvataan</p>	<p>Erytisliikuntaa järjestetään seutukunnallisena yhteistyönä.</p>	<p>Erytisliikunnan palvelut ostettiin vuonna 2023 Forssan kaupungilta.</p>

1.1.8 Hyvinvointipalvelut

Tavoitteet	Mittarit	Toteuma 2023
<p>Hyvinvointityö on suunnitelmallista</p>	<p>Kunnan hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus valmistuvat.</p>	<p>Kunnan hyvinvointisuunnitelmaa ja kertomusta valmisteltiin vuoden 2023 aikana ja valtuustoon se menee vuoden 2024 puolella.</p>

Raportoidaan kuntalaisten elintapoja (hyte-kerroin)	Valtuustolle laaditaan vuosittain hyvinvointiraportti.	Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valmistuminen meni vuoden 2024 puolelle.
Väestön hyvinvointia ja terveyden edistämistä seurataan (hyte-kerroin)	Määritellään mittarit, joiden avulla seurataan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumista.	Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valmistuminen meni vuoden 2024 puolelle.
Kunnassa on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuutta (hyte-kerroin)	Kunnassa toimii hyvinvointikoordinaattori. Kunnassa toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.	Kunnassa toimii hyvinvointikoordinaattori, jonka työpanoksesta noin 50 % suuntautuu hyte-työhön. Kunnassa toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja, jonka työpanoksesta noin 30 % suuntautuu hyte-työhön.
Hyvinvointityö näkyy konkreettisesti kunnan toiminnassa	Kuntalaisille järjestetään hyvinvointiin liittyviä tapahtumia.	Hyvinvointi viikko toukokuussa Pertun päivät ja Ypäjän yö elokuussa KJ kävely Joulun avaus